

K R O N I E K.

□ □ BOEKBESPREKING. □ □

JO VAN AMMERS-KÜLLER, *De Roman van een Student*, Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon, 1914.

HENRI DEKKING, *De Glazen Graaf*, Rotterdam, W. L. & J. Brusse, 1912.

Wij zitten dan, de laatste jaren, helaas weer rondom in de middelmatigheid. Enkele superieure boeken — en ook maar enkele, zoo gek slecht, zoo bespottelijk onnoozel, dat men er zich, in een lustig geschreven recensietje, onverdeeld vroolijk over maken kan. Maar verschrikkelijk veel dat zoo-zoo, la-la is, niet bepaald slecht, over 't algemeen misschien wel beter van compositie en schrijftuur dan men dat 'n dertig jaar geleden gewoon was van het gemiddelde romanslag, maar overigens zoo in 't geheel geen kenmerken dragend van dieper kunstbegrip dan toen bij dat slag werd opgemerkt. De belangrijkste les van 1880: schrijf alléén wanneer ge wordt gedrongen tot schrijven, en, zoo vaak ge schrijft, geef u geheel aan uw werk, openbaar ons uw heftigst en diepst zieleleven — die les door Van Deyssel samengedrongen tot zijn eenvoudig-groot woord: „kunst is passie” — schijnt op het gewone slag romans- en novellenproducenten, van gedichten- en drama-schrijvers trouwens eveneens, bitter weinig indruk gemaakt te hebben. Het schrijven is voor velen een min-of-meer aangenaam tijdverdrijf gebleven, en het droevigst is wel, dat ook het gros der lezers — de leesgezelschapsdirecteuren en hun trouwe volgelingen vooral — zich den tijd ook al het genoeglijkst, het liefst laten verdrijven met wat op dezelfde genoeglijke en lieve wijze werd voortgebracht. Kunst is passie, kunst is passie, hamerde Van Deyssel — en waarlijk men las zijn ontboezemingen niet zonder genot, om de ongeëvenaarde welsprekend-

heid, het fraaie rhytme; het is opmerkelijk zooveel derde- en vierde-rangs-schrijvers, die nooit door hem bij de ooren genomen zijn, Van Deyssel vereeren; doch onder dit genot door bleef de vastgewortelde overtuiging der degelijke en bezadigde Hollanders, dat passie iets verkeerd en ongezonds is, en kunst ook wel met enkel bedaarde degelijkheid beoefend kan worden, rustig voortbestaan. De vlotte verhalen, de onderhoudende romans, ze verschijnen jaar-op-jaar, maand-op-maand, alsof er geen 1880 en geen Van Deyssel was geweest, en onze „wakere” uitgevers steken ze in fraaie pakjes, met prentjes op de omslagen en op de prachtbandjes, zij laten ze drukken met duidelijke letter op room-blank papier en verkoopen er hun dozijnen van, voor de hollandsche leesgezelschappen en bibliotheken, hun andere dozijnen voor de indische leestrommels.

Dat ik dit nu juist schrijf naar aanleiding van de boven mijn artikeltje genoemde boeken schijnt mijzelf wel eenigszins onbillijk. Want deze twee romans behooren waarlijk niet tot de onbelangrijkste soort middelmatige romans, er verschijnen er heel wat lusteloozer, en vooral talentlooser, geschreven. Van mevrouw van Ammers-Küller kan in 't geheel niet gezegd worden, dat zij maar voortgaat jaar-op-jaar onze boekenmarkt van haar oppervlakkigheden te voorzien — want, vergis ik mij niet, dan is deze „Roman van een Student” haar allereerste — en Henri Dekking heeft vroeger boeken gepubliceerd, die iets zeer goeds van hem verwachten deden en die, zoal niet bepaald hartstochtelijk en uit felte van eigen levensleed of vreugde, dan toch met groote animo geschreven schenen; en werkelijk om iets te zeggen. Maar daarom te meer verbaast en hindert het mij, dat hij thans voor den dag komt met een boek, waarvan het mij niet gegeven is de bestaansredenen, de ziele-